

**โครงการประชุมวิชาการ**  
**เรื่อง แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม**  
**วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555**  
**ณ ห้องประชุมบ้านแสนตอง โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่**

.....

**หลักการและเหตุผล**

การบริการชุมชนหรือการบริการวิชาการ เป็นพันธกิจของนักวิชาการมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดจากฐานคิดที่ว่านักวิชาการต้องสร้างความรู้เพื่อรับใช้ชุมชนท้องถิ่นและสังคมวงกว้าง อย่างไรก็ตาม ลักษณะการบริการวิชาการส่วนใหญ่ มักเริ่มจากฝั่งนักวิชาการที่มีความรู้และนำไปถ่ายทอดให้คนในชุมชนท้องถิ่นและสังคม ซึ่งบ่อยครั้งที่ความรู้วิชาการไม่ตรงกับความรู้ปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ นักวิชาการยังให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนและการวิจัยเป็นอันดับต้นๆ เนื่องจากเป็นพันธกิจหลักที่ได้รับการพิจารณาเป็นผลงานความดีความชอบและนำไปสู่การสร้างผลงานทางวิชาการได้ ส่วนการบริการชุมชน มักถูกมองเป็นพันธกิจรอง มีนักวิชาการจำนวนมากที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเป้าหมายและบางส่วนยังขาดทักษะในการถ่ายทอดที่ดี

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เป็นที่น่ายินดีที่มีความเคลื่อนไหวในสังคมไทยเพื่อพัฒนาระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคม เริ่มจากการการพัฒนาคุณภาพของงานวิจัยที่ตอบโจทย์ของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น อาทิ ชุดโครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีชนบท rTAP (rural Technology Assistant Program) สนับสนุนโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในส่วนภูมิภาคภาคเหนือ (สวทช. ภาคเหนือ) ชุดโครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น ชุดโครงการยุววิจัยยางพารา งานวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-based Collaborative research: ABC) ซึ่งริเริ่มโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นซึ่ง สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้เริ่มสนับสนุนมาตั้งแต่ปี 2541 โดยมีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ปัญหาและโจทย์วิจัยต้องมาจากชุมชน 2) คนในชุมชนที่เป็นเจ้าของปัญหาร่วมเป็นที่วิจัยหลัก และ 3) ต้องมี "ปฏิบัติการแก้ปัญหาย่างมีส่วนร่วม" โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

ในช่วงปี 2542-2552 สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้สนับสนุนนักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 20 แห่ง ทดลองทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นสนับสนุนจำนวน 77 โครงการ นักศึกษาปริญญาโทจาก 12 มหาวิทยาลัยได้รับทุน CBMAG (Community-based Master Research Grant) จำนวน 55 โครงการ และนักศึกษาปริญญาตรีจาก 6 มหาวิทยาลัยได้รับทุน (Community-based Research for Undergraduate Student: CBPUS) จำนวน 17 โครงการ รวมทั้งสิ้น 149 โครงการ ต่อมาในปี 2553-2554 สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้สนับสนุนให้มีการประเมินผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการดังกล่าว ซึ่งพบว่าโครงการดังกล่าวนับเป็นตัวอย่างที่ดีของ

โครงการวิจัยที่ตอบโจทย์ของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม (Research-Driven Community Engagement) นักวิจัยทุกคนมีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการเสริมพลังคนในชุมชน

จะเห็นว่า การบริหารจัดการงานวิจัยช่วงต้นน้ำและกลางน้ำเพื่อให้ได้โครงการวิจัยที่รับใช้ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมนั้น มีกลไกและโครงสร้างที่เป็นรูปธรรมชัดเจน อย่างไรก็ตาม นักวิชาการส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสร้างผลทางวิชาการจากโครงการวิจัยดังกล่าวได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องการสร้างผลงานในลักษณะบทความที่สามารถนำเสนอหรือการตีพิมพ์ทั้งภายในประเทศหรือนานาชาติ เพราะยังขาดแรงจูงใจ จัดการเวลาไม่ได้ ขาดงบประมาณสนับสนุน และขาดทักษะทางภาษาอังกฤษ

ประมาณปลายปี 2554 โอกาสในการสร้างผลงานของนักวิชาการเพื่อชุมชนมีมากขึ้น เมื่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาลักษณะและรูปแบบของผลงานทางวิชาการรับใช้สังคมสำหรับการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อพิจารณา กำหนดค่าจำกัดความและแนวทางการประเมินผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม และสามารถกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลงานทางวิชาการรับใช้สังคมที่มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จและประกาศใช้ได้ภายในปี 2555

จะเห็นว่า ระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคมในประเทศไทย เริ่มพัฒนาขึ้นตามลำดับ มีกลไกสนับสนุนช่วงต้นน้ำที่เป็นระบบ มีโครงสร้างชัดเจนและต่อเนื่อง จนได้นักวิชาการเพื่อชุมชนท้องถิ่น จำนวนหนึ่ง ประกอบกับเริ่มมีการพัฒนากลไกสนับสนุนการจัดการปลายน้ำด้านผลงานทางวิชาการ ดังนั้น ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สถาบันคลังสมองของชาติ ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ร่วมกันจัดประชุมวิชาการ เรื่อง แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคมขึ้น เพื่อนำเสนอ ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการวิจัยรับใช้ชุมชนท้องถิ่นและสังคม รวมทั้งการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม ตลอดจนการเตรียมตัวสร้างโครงการและผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอ ร่าง กรอบลักษณะและรูปแบบของผลงานวิชาการรับใช้สังคมที่สามารถขอเสนอ ตำแหน่งทางวิชาการ และหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลงานทางวิชาการรับใช้สังคมที่มีความเหมาะสม
2. เพื่อนำเสนอผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัดงานวิจัยเพื่อรับใช้ชุมชนท้องถิ่น
3. เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม
4. เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม

### สถานที่จัดการประชุม

ห้องประชุมบ้านแสนตอง โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

## กำหนดวันและเวลา

วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 08.30 – 16.30 น.

## กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วม

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ดูแลงานวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการทั้งระดับมหาวิทยาลัย คณะ และภาควิชา ผู้บริการสถาบันวิจัยและพัฒนา นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา อปท. นักวิจัยชุมชน ผู้ประสานงาน CSR ตลอดจนผู้สนใจ ประมาณ 300 คน

## องค์กรร่วมจัด

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
- สถาบันคลังสมองของชาติ
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

## รูปแบบการจัดประชุม

1. ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคม”
2. การนำเสนอผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัดงานวิจัยเพื่อรับใช้ชุมชนท้องถิ่น จากโครงการวิจัย เรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของนักวิชาการเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้: วิชาการเพื่อรับใช้ท้องถิ่น”
3. การนำเสนอ “กรอบลักษณะและรูปแบบของผลงานวิชาการสายรับใช้สังคมที่สามารถเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ” และ หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลงานทางวิชาการรับใช้สังคมที่มีความเหมาะสม
4. การระดมความคิดเห็นห้องย่อย
  - ห้อง 1 แนวทางพัฒนา Public Library of Thailand (PLoT)
  - ห้อง 2 การสร้างนักวิชาการรับใช้สังคมผ่านโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) เชียงใหม่
  - ห้อง 3 การเตรียมตัวสร้างและเตรียมผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม

## ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เข้าร่วมประชุม ได้รับทราบ

1. กรอบลักษณะและรูปแบบของผลงานวิชาการรับใช้สังคมที่สามารถขอเสนอตำแหน่งทางวิชาการ และ หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลงานทางวิชาการรับใช้สังคมที่มีความเหมาะสม
2. องค์ความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดงานวิจัยเพื่อรับใช้ชุมชนท้องถิ่น
3. แนวทางพัฒนา Public Library of Thailand (PLoT)
4. แนวทางสร้างนักวิชาการรับใช้สังคมผ่านโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) เชียงใหม่

**กำหนดการประชุม**  
**เรื่อง แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม**  
**วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555**  
**ณ ห้องประชุมบ้านแสนตอง โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่**

.....

- 08.30 - 09.00 น.**           ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.10 น.**           กล่าวต้อนรับ  
โดย อธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 09.10 - 09.20 น.**           ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม  
โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อวรรณ โอภาสพัฒนกิจ  
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 09.20 - 09.30 น.**           กล่าวเปิดการประชุม  
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัญชร แก้วส่อง  
ผู้อำนวยการ ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- 09.30 - 10.20 น.**           ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การพัฒนาระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคม”  
โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช  
นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล
- 10.20 - 11.00 น.**           “ตัวชี้วัดงานวิจัยสายรับใช้สังคม: Output Outcome Impact”  
โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อวรรณ โอภาสพัฒนกิจ  
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 11.00 - 12.00 น.**           “กรอบลักษณะและรูปแบบของผลงานวิชาการสายรับใช้สังคมที่สามารถ  
เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ”  
โดย รองศาสตราจารย์ ดร. บวร ปภัสราทร  
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 12.00 - 13.00 น.**           รับประทานอาหารกลางวัน

**กำหนดการประชุม**  
**เรื่อง แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม**  
**วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555**  
**ณ ห้องประชุมบ้านแสนตอง โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่**

.....

- 08.30 - 09.00 น.**           ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.10 น.**           กล่าวต้อนรับ  
โดย อธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 09.10 - 09.20 น.**           ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม  
โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อวรรณ โสภาสพัฒนกิจ  
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 09.20 - 09.30 น.**           กล่าวเปิดการประชุม  
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัญชร แก้วส่อง  
ผู้อำนวยการ ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- 09.30 - 10.20 น.**           ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การพัฒนาระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคม”  
โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช  
นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล
- 10.20 - 11.00 น.**           “ตัวชี้วัดงานวิจัยสายรับใช้สังคม: Output Outcome Impact”  
โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อวรรณ โสภาสพัฒนกิจ  
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 11.00 - 12.00 น.**           “กรอบลักษณะและรูปแบบของผลงานวิชาการสายรับใช้สังคมที่สามารถ  
เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ”  
โดย รองศาสตราจารย์ ดร. บวร ปภัสราทร  
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 12.00 - 13.00 น.**           รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 15.30 น.

การระดมความคิดเห็น

ห้อง 1 การพัฒนา Public Library of Thailand (PLoT)

Resource Person:

ศาสตราจารย์ นพ. วิจารณ์ พานิช  
นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล

ห้อง 2 โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) เชียงใหม่

Resource Person:

- ศาสตราจารย์ ดร. อารี วิบูลย์พงศ์  
ผู้อำนวยการ สถาบันเพื่อการวิจัยและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง  
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ดร. สิทธิพันธุ์ ประพุทธนิตินสาร  
คณบดี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ห้อง 3 การเตรียมตัวสร้างและเสนอผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม

Resource Person:

- ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัตติ บุญหลง  
ผู้อำนวยการ สถาบันคลังสมองของชาติ
- รศ.ดร. บุญชวพรรณ วิงวอน  
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ผศ. รณิดา ปิงเมือง  
รองคณบดีฝ่ายวิจัยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
เชียงราย
- ผศ. ดร. ภาณุ รัตนภรณ์ อารีพันธ์  
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพและพัฒนาบุคลากร  
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

15.30 – 16.00 น.

สรุปภาพรวมจากผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ 3 ห้องย่อย

โดย ตัวแทนจาก 3 ห้องย่อย

16.00 – 17.00 น.

ความท้าทายและแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

โดย

- ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัตติ บุญหลง  
ผู้อำนวยการ สถาบันคลังสมองของชาติ
- ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย  
รองผู้อำนวยการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- รศ. ดร. สุธีระ ประเสริฐสรรพ  
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

17.00 น.

## ปิดการประชุม

### Theme แต่ละห้องย่อย

#### 1. ห้องย่อยที่ 1

- 1) PLoT คืออะไร
- 2) แนวทางพัฒนา PLoT ควรเป็นอย่างไร
- 3) นักวิชาการรับใช้สังคม จะใช้ประโยชน์จากกลไก PLoT ได้อย่างไร

#### 2. ห้องย่อยที่ 2

- 1) Concept ของ คปก. เชิงพื้นที่คืออะไร
- 2) ความร่วมมือระหว่าง คปก. เชิงพื้นที่ กับมหาวิทยาลัยในการสร้างนักวิชาการรับใช้สังคมควรเป็นอย่างไร

#### 3. ห้องย่อยที่ 3 การเตรียมตัวสร้างและเสนอผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม

- 1) แนวทางสร้างระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคมในมหาวิทยาลัย
  - 1.1) ต้นน้ำ: ระบบบริหารจัดการให้ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยรับใช้สังคมและโครงการบริการวิชาการที่มีคุณภาพ
  - 1.2) กลางน้ำ: ระบบบริหารจัดการเพื่อหนุนเสริมและติดตามที่มีประสิทธิภาพ
  - 1.3) ปลายน้ำ:
    - ระบบสนับสนุนการเตรียมผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม
    - การพัฒนา Internal Evaluation Body ระดับมหาวิทยาลัย

## ใบตอบรับการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ

เรื่อง “แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม”

วันอังคารที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555

ณ ห้องประชุมบ้านแสนตอง โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

---

1. ชื่อ ..... นามสกุล.....  
ตำแหน่ง .....  
ที่อยู่ .....  
.....  
.....  
โทรศัพท์ ..... แฟกซ์.....  
E-mail : .....
2. การเข้าร่วมประชุม  
 สามารถเข้าร่วมประชุมได้       ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้
3. อาหาร  
 ปกติ       อาหารมังสวิรัต/เจ       อาหารอิสลาม
4. ความสนใจเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็น ในห้องประชุมย่อย  
 ห้อง 1 Public Library of Thailand (PLoT)  
 ห้อง 2 โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) พื้นที่  
 ห้อง 3 การเตรียมตัวเสนอผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม

---

หมายเหตุ: กรุณาส่งใบตอบรับนี้ ภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 โดย:

- แฟกซ์: 053-943600 (ศูนย์บริหารงานวิจัย สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) หรือ
- E-mail: wasana.yodsuwan@gmail.com, yodsuwanw@yahoo.com หรือ
- ไปรษณีย์: นางสาววาสนา ยอดสุวรรณ ที่อยู่ 298/34 หมู่ 5 ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180 หรือ โทรศัพท์ 089-7578573